

HOTSPOT LANDJE VAN GEIJSEL

Plasdrasseizoen bijna van start

JOS VROLIJK

FOTO: EWOUT HUIBERS

Binnen, maar ook ver buiten de regio Amsterdam heeft het Landje van Geijssel een vermaarde status als hotspot voor doortrekkende en pleisterende vogels. Dankzij uitgekiend beheer zie je er begin januari de eerste Grutto's. En nog veel meer!

Het landje van Geijssel ligt aan de Hollandrechterweg vlakbij Ouderkerk aan de Amstel, net ten zuiden van de A9 en de Ouderkerkerplas. Vanuit de stad fiets je er langs de Amstel zo heen.

Eigendom en beheer

Sinds 2019 is het landje in eigendom en beheer van Landschap Noord-Holland. Vanaf half januari voert de beheerder het waterpeil op, zodat er

geleidelijk een laagje water op het land staat. Zo ontstaat er een plas-dras. Ideaal voor weidevogels, die graag in de zachte bodem naar voedsel zoeken. In de loop van april gaat het waterpeil weer omlaag. In de zomer en het najaar wordt het land extensief met vee beweid, pas in de loop van de nazomer wordt er een of twee keer gemaaid. Deze wijze van beheer is ruim twintig jaar lang toegepast door de naamgever

HOTSPOT LANDJE VAN GEIJSEL

van het landje: boer Jan Geijssel. In al die jaren is veel ervaring opgedaan met het regelen van de juiste waterstand.

Om de aantrekkingswaarde voor steltlopers te bewaren is het noodzakelijk om kort begroeid grasland in stand te houden en de ontwikkeling van hoger opgaande moerasplanten tegen te gaan. Daarom kiest Landschap Noord-Holland ervoor om het land niet langdurig onder water te laten staan, maar alleen in de periode dat de steltlopers (en met name de doelsoort Grutto) het gebruiken om te pleisteren.

Een indrukwekkend aantal soorten

Hoewel het landje slechts 9 hectare omvat, is het aantal vogelsoorten dat hier op jaarbasis wordt gesignaleerd indrukwekkend. Als we af mogen gaan op waarneming.nl zijn er in de loop der jaren maar liefst 195 verschillende

Gele Kwikstaart op het landje van Geijssel

vogelsoorten gespot. In de periode 1 januari t/m 20 november 2023 werden er ook al 123 soorten gezien. De waarnemingen begonnen dit kalenderjaar al vroeg: op 13 januari 2023 werd de eerste Grutto gesignaleerd en de eerste Wulp al op 5 januari 2023. De aantallen pleisterende Wulpen lopen in de eerste twee maanden van het jaar al snel op tot enkele honderden exemplaren (gemiddeld 300 tot 500 vogels) die iedere avond tegen de schemering vanuit de omliggende weilanden deze rustplek

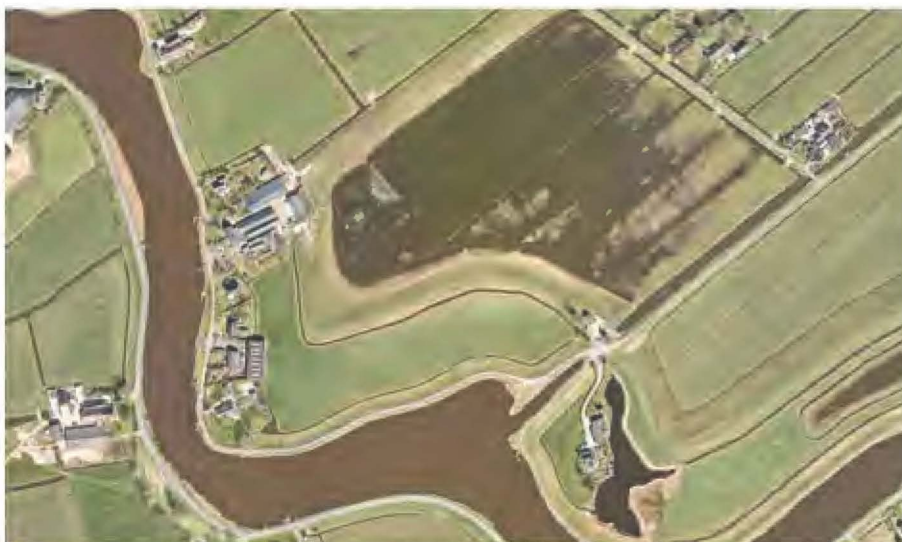

FOTO: GOOGLE

Het landje vanuit de lucht. Vanaf half januari zet de beheerder het landje onder water

De **IJslandse Grutto** is een ondersoort en roder van kleur dan onze Grutto

opzoeken. Dit blijkt uit slaapplaatstellingen die ondergetekende sinds 2011 voor Sovon Vogelonderzoek verricht.

Gewone en IJslandse Grutto's

Ook de Grutto gebruikt het landje al jarenlang als een vaste slaappleaats. Hier moet bij vermeld worden dat deze groepen uit een mix bestaan van de 'gewone' Grutto (*Limosa limosa*) en de IJslandse Grutto (*Limosa limosa islandica*). De aantallen op de slaappleaats lopen vanaf begin februari op naar een piek begin maart van enkele duizenden exemplaren. In maart 2013 is ooit een maximum geteld van 6.100 exemplaren, maar deze aantallen worden de laatste jaren niet meer gehaald. Omdat er regelmatig kleurringen worden afgelezen en doorgegeven is bekend dat de doortrekkende *Limosa limosa* zowel elders in Nederland als in omliggende landen (zoals Duitsland, Denemarken) tot broeden overgaat. Ook vanuit IJsland worden regelmatig terugmeldingen gerapporteerd, maar die betreffen uiteraard *Limosa limosa islandica*.

Plevieren, steltlopers en ruiters

Behalve door Grutto en Wulp wordt het landje ook als slaap-en/of pleisterplaats gebruikt door behoorlijke aantallen Kievit, Scholekster, verschillende meeuwensoorten en vele andere soorten steltlopers als Watersnip, Kemphaan, diverse plevierensoorten en ruitersachtigen, zoals Kleine Plevier, Bontbekplevier, Goudplevier, Bosruiter, Groenpootruiter en Zwarte Ruiter. Afgelopen jaar is zelfs de Poelruiter gespot. Daarnaast weten allerlei eendensoorten (zoals Slobeend, Wintertaling, Smient, Pijlstaart, Zomertaling) dit landje ieder jaar te vinden. Ook roofvogels als Slechtvalk, Havik, Blauwe Kiekendief en de Zeearend bezoeken (on)regelmatig het landje.

Vogelgriep in 2023

Dat dit soort unieke vogelgebieden in het intensief bewoonde en bewerkte Nederland kwetsbaar is, bleek afgelopen jaar wel weer. Begin maart 2023 werd vogelgriep vastgesteld; er werden elke dag vooral dode Kokmeeuwen

HOTSPOT LANDJE VAN GEIJSEL

aangetroffen die door het H5N1-virus geveld waren. De vogels werden meteen weggehaald door beheerders van Landschap Noord-Holland teneinde verdere besmetting te voorkomen. Vanwege de vrees voor verdere uitbraak van het vogelgriepvirus heeft Landschap Noord-Holland nog overwogen het landje afgelopen voorjaar niet meer onder water te houden maar eerder droog te laten vallen, maar besloot daar uiteindelijk van af te zien. Dit na overleg met virologen en de vogeldeskundigen van Sovon en de Vogelbescherming. Dit omdat onduidelijk was of het virus overdraagbaar was op steltlopers zoals de Grutto. Voor zover bekend zijn er uiteindelijk geen dode Grutto's op het Landje aangetroffen.

Lekkende olie

Daarbovenop is ongelukkigerwijze dit voorjaar aan de zuidzijde een olielekage ontstaan in een elektriciteitskabel die door het landje loopt. Die plek is eerst afgebakend en deze zone is later wèl drooggelegd om eventuele verspreiding van de vervuiling te voorkomen. De pleister- en slaapplaatsen liggen vooral aan de noordkant van het

De reparatie van het kabellek

FOTO: JOS VROLIJK

De observatiehut biedt informatie en beschutting

landje en bleven gelukkig in gebruik door de vogels. In de nazomer is het lek gerepareerd en nu is het landje klaar voor een volgend plasdrasseizoen.

Klaar voor de start

Ook in 2024 stelt Landschap Noord-Holland weer actuele informatie beschikbaar via een QR-code op een plakkaat aan de vogelobservatiehut. Vanuit deze hut is de Vogelwerkgroep Ouderkerk actief met voorlichting over de aanwezige vogels en het gebied zelf. Ook organiseert deze vogelwerkgroep samen met Groengebied Amstelland het beheer en onderhoud van deze observatiepost. Na een opruimdag begin januari zijn we straks helemaal klaar voor het nieuwe seizoen!

BRONNEN:

Visbeen, F & Non, w. (2020) Landje van Geijssel, Notitie over natuurdoelen en beheer. Natuurlijke zaken, Heiloo
Groen van, F.M. e.a. (2022), Vogelatlas Amsterdam, Noordboek, Gorredijk.

Bart van Soelen, 16 maart 2023, 'Vogelgriep in grutto-paradijs net buiten Amsterdam', Het Parool

Website <https://waarneming.nl/locations/142862/>

Website <https://www.landschapnoordholland.nl/natuurgebieden/landje-van-geijssel>

Website <https://coherente.nl/ouderkerk/vogelwerkgroep>

FOTO: ADRIE STREEFLAND